

Aan de voorzitter van het College Aruba Financieel Toezicht
Prof. dr. A.F.P. Bakker
L.G. Smith Blvd. 68
Oranjestad, Aruba

Referentie

MFO/CAFT 0003-17

Datum

7 maart 2017

Betreft

Uw advies bij de vastgestelde jaarrekening 2015 van Aruba

Geachte heer Bakker,

Met kenmerk Cft 201700016 d.d. 27 januari 2017 hebben wij van u het advies ontvangen bij de vastgestelde jaarrekening 2015 van land Aruba. In deze adviesbrief doet u een viertal aanbevelingen waarop wij gaarne willen reageren.

1. *Ter verbetering van zowel de betrouwbaarheid van de overheidsstatistieken als het financieel beheer verzoekt het CAft om zo spoedig mogelijk een reëel stappenplan op te stellen waarin gewerkt wordt naar een goedkeurende accountantsverklaring voor wat betreft getrouwheid, uiterlijk over de jaarrekening 2020. Voor de jaarrekening 2021 dient te worden voldaan aan een goedkeurende accountantsverklaring ten aanzien van de getrouwheid en rechtmatigheid. Het CAft heeft begrepen dat binnenkort gestart wordt met het opstellen van een roadmap als begin van een traject naar een goedkeurende accountantsverklaring.*

Vooraleer; Aruba heeft reeds binnen het z.g. verbetertraject financieel beheer de doelstelling geformuleerd dat ze binnen een realistisch tijdpad wilt komen tot een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekeningen van het Land.

Door de Centrale Accountantsdienst en de Directie Financiën ben ik geïnformeerd dat in diverse ambtelijk overleg met de secretariaat-medewerkers van het CAft, dit onderwerp aan de orde is gekomen. Daarnaast verwijzen we u ook naar de UR-3e 2016, d.d. 14 november 2016 en het overleg d.d. 9 december 2016 tussen ondergetekende en de collegeleden. Het is het CAft derhalve bekend dat mijn ministerie en de Centrale Accountantsdienst reeds vanaf het 3^e kwartaal 2016 zijn begonnen om de controleerbaarheid van de jaarrekening in kaart te brengen en een stappenplan op te maken om binnen een realistisch tijdpad te komen tot eerst een controleverklaring en daarna tot een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening van het Land.

Nb. alvorens sprake kan zijn van een goedkeurende controleverklaring dient de kwaliteit van het interne beheersingskader als geheel verder verbeterd te worden, waardoor een systeemgerichte controle-aanpak bij een accountantscontrole van de

jaarrekening mogelijk is. Verder is het uit “best practices” bij het CAft ook bekend dat een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2021 van het Land niet realiseerbaar is. Noch voor een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekeningcijfers sec, noch voor een oordeel ten aanzien van de rechtmatigheid van de financiële beheerhandelingen die aan de jaarrekeningcijfers ten grondslag liggen. Gaarne verwijzen wij bijvoorbeeld naar de “Operatie Comptabel Bestel” in Nederland welke is gestart in 1987 en is afgerond in 1993.

- 2. Het CAft adviseert in lijn met internationale ‘best practices’ om in de comptabiliteitswetgeving op te nemen dat de jaarrekening voorzien moet zijn van een accountantsverklaring bij het indienen ervan aan de Staten. De Comptabiliteitsvoorschriften 1989 (CV) schrijven dit vooralsnog niet voor en de Centrale Accountantsdienst (CAD) voert tot nu toe geen accountantscontrole uit op de jaarrekening.*

Ook dit onderwerp is in ambtelijk overleg met de secretariaat-medewerkers van het CAft reeds aan de orde gekomen. Het moet u bekend voorkomen dat het opnemen hiervan in de Comptabiliteitsverordening een langdurig wetgevingstraject is. Evenwel en alhoewel accountantscontrole niet expliciet in de comptabiliteitsverordening is geregeld, is accountantscontrole wel degelijk een primaire taak van de Centrale Accountantsdienst. In het instellingsbesluit van de Centrale Accountantsdienst is daarom uitdrukkelijk de taak van accountantscontrole op de jaarrekening van het Land geregeld.

- 3. Het CAft verzoekt om eventuele verschillen tussen de realisatiecijfers van het Land en de Centrale Bank Aruba (CBA) op voorhand gezamenlijk nader toe te lichten. Voor het CAft zijn conform de LAft de cijfers die het Land zelf publiceert leidend, echter om de kans op verwarring en/of misverstanden te minimaliseren is een duidelijke en eenduidige toelichting van eventuele discrepanties onontbeerlijk.*

Land Aruba heeft de 4^e kwartaal uitvoeringsrapportage over het jaar 2015 (UR-4 2015) uitgebracht op 15 februari 2016. De CBA heeft vervolgens haar 4e kwartaal cijfers gepubliceerd op 30 maart 2016, waarin tabel 7.1 ‘Government Financial Operations (GFO)’ is opgenomen.

Omdat de cijfers tussen de URK4-2015 en de tabel GFO tabel niet op elkaar aansloten heeft de Directie Financiën meteen met de CBA meerdere gesprekken gevoerd om de ‘vermeende’ verschillen en discrepanties te analyseren. Deze verschillen zijn vervolgens binnen een week uitgebreid door de Directie Financiën schriftelijk vastgelegd in de brief ‘Vermeend verschil tussen URK4 en CBA cijfers’, de dato 8 april 2016, welke naar de Minister-President van Aruba is verzonden, maar ook naar overige stakeholders waaronder het CAft. Bovendien is deze brief in het kader van PEFA indicator 10 en de gekoesterde transparantie ook gepubliceerd op de website Overheid.aw onder de pagina “Financieel Toezicht”. Hiermee is op een meest optimale wijze inzicht in deze materie verstrekt.

Wij erkennen het belang om de verschillen en discrepanties tussen de gepubliceerde cijfers van het Land en de CBA te minimaliseren en staan altijd open voor een constructieve samenwerking, waarin beide partijen actief hun bijdrage leveren. Evenwel moeten wij constateren dat vanuit de CBA te weinig inhoudelijke input komt om genoemde verschillen te analyseren of om de verstrekte verklaringen van de Directie Financiën onderbouwd te weerleggen. Het is u evenzo bekend dat deze verschillen in realisatiecijfers, vanwege de verschillend gehanteerde uitgangspunten en doelen te allen tijde zullen zijn en blijven.

De CBA stelt de cijfers op ten behoeve van haar macro-economische en monetaire analyses, die ook internationaal vergelijkbaar zijn en een onderdeel vormen van andere systemen zoals de Nationale Rekeningen, de Betalingsbalans en Monetair Financiële Statistieken. Het Land Aruba stelt de kwartaalrapportages en jaarrekening op met als basis de Comptabiliteitsverordening en overige regelgeving. De CBA neemt vrijvallen, onttrekkingen, toevoegingen aan de reserves en interne transacties niet mee in het exploitatieresultaat. Dit volgens het 'Government Financial Statistics Manual' van de IMF (zowel 2001 als 2014) waarin specifiek genoemd staat dat deze niet meegenomen dienen te worden voor macro-economische en monetaire analyses¹.

Intussen is de CBA een traject gestart met het IMF om te werken en te rapporteren conform het raamwerk van het Government Financial System (GFS), welke beter moet aansluiten op de rapportages conform onze Comptabiliteits-wetgeving (en de LAft). Dit zal echter nog niet in 2017 gerealiseerd kunnen worden.

In het verlengde van het bovenstaande ontgaat het ons dan ook volstrekt, waarom u wederom opmerkt dat ondanks dat het Land een financieringstekort rapporteert van 2,0% BBP, de CBA uitgaat van een financieringstekort van 4,2% BBP. U stelt immers zelf zeer terecht dat de cijfers van Land Aruba leidend zijn conform de bepalingen in de LAft. Nog afgezien van een onnodige verwijzing naar een inmiddels achterhaald en door u geaccepteerd verklaard verschil in de presentatie van de verschillende cijfers van een jaar terug, zaait u ons inziens onnodige verwarring met de onderhavige opmerking!

4. *Het CAft vraagt specifiek om een nadere toelichting op de afwaarderingen bij Free Zone Aruba N.V., Arubus N.V. en Post Aruba N.V.. Tevens ontvangt het CAft graag een toelichting op de afwijkingen tussen hetgeen in de vastgestelde jaarrekening 2015 van het Land is opgenomen als vermogen van deelnemingen, ten opzichte van wat in de specificatie in deze jaarrekening is opgenomen vanuit de jaarrekeningen van de deelnemingen zelf.*

De jaarrekening van Land Aruba 2015 verstrekt een algemene toelichting op de jaarrekening². In paragraaf 5.2.2 'Waarderingsgrondslagen' is de waarderingsgrondslag voor de deelnemingen als volgt beschreven: 'Deelnemingen (kapitaalbelangen van het Land, waarvoor geldt dat dit kapitaalbelang voor eigen rekening wordt gehouden en duurzaam bedoeld is) worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lager zichtbaar eigen vermogen'.

Deelnemingen worden dus conform deze grondslag gewaardeerd en in de financiële administratie verwerkt en niet op marktwaarde of nettovermogenswaarde. Zie hiervoor de eerste tabel specificatie post deelnemingen op pagina 67 in de jaarrekening Land Aruba 2015.

Om de transparantie en inzichtelijkheid te vergroten presenteren wij daarnaast in de jaarrekening ook de toelichting van het eigen vermogen van een deelneming conform diens laatst beschikbare jaarrekening. De definitieve jaarrekening voorzien van een accountantsverklaring, wordt nader geanalyseerd. De alsdan gehanteerde waarderingsgrondslagen, toekomstverwachtingen en het karakter van het resultaat kunnen aanleiding geven om het eigen vermogen van de deelneming in de administratie van het Land te verlagen.

¹) Vide pagina's 4, 76 en 173

²) Vide pagina's 61 tot en met 63

Let wel: de waarderingsgrondslagen van Land en entiteit kunnen verschillen. Kapitaalverstrekkingen (bijv. aan Post Aruba nv) worden als informele kapitaalstorting verwerkt, vooruitlopend op formalisatie als uitbreiding storting op aandelen. Het verschil tussen het vermogen cf. jaarrekening Land en jaarrekening entiteit betreft het totaal van algemene reserves, resultaten van het boekjaar en eventuele afwaarderingen.

Tot slot:

U merkt op dat indien een accountantscontrole van de vastgestelde jaarrekening 2015 eventueel tot aanpassing van de uitputtingscijfers 2015 zou leiden, ook een revisie van uw oordeel bij de jaarrekening 2015 nodig zou kunnen zijn.

Deze opmerking is onbegrijpelijk, omdat een accountantscontrole niet (meer) toegepast kan worden op een eenmaal vastgestelde (en gepubliceerde) jaarrekening. Anders dan in een situatie wanneer een controleverklaring is afgegeven bij een vastgestelde jaarrekening en nadien blijkt dat die jaarrekening materiële fouten bevatte die aanleiding zouden hebben gegeven tot een ander (minder gunstig) oordeel in de controleverklaring. In zo'n geval zal de controlerend accountant zijn eerder afgegeven controleverklaring (publiekelijk) moeten intrekken en een nieuwe passende controleverklaring moeten afgeven (retrospectief herstel), ervan uitgaande dat de materiële fout niet in de betreffende jaarrekening wordt gecorrigeerd.

Ten aanzien van Dutchco wordt de vraag gesteld of met de afwikkeling ervan kosten gemoeid zijn.

Hierop kan ontkennend worden geantwoord. De afwikkeling betreft namelijk slechts de juridische liquidatie van deze sinds jaren niet langer in bedrijf zijnde vennootschap.

Ten aanzien van SETAR en AAA N.V. wordt gesteld dat het niet duidelijk is of een algemene vergadering van aandeelhouders heeft plaatsgevonden waarin het dividend is vastgesteld.

Hieromtrent zij aangegeven dat opname van dividenden in het resultaat, conform de grondslagen voor resultaatsbepaling gebeurt op het moment dat deze ter beschikking komen van het Land. In de regel gebeurt dit na het houden van een algemene vergadering van aandeelhouders. Dit is dan ook de reden waarom in de jaarrekening niet telkens expliciet wordt opgenomen of enig algemene vergadering van aandeelhouders voor enige deelneming heeft plaatsgevonden. De opname van de gerealiseerde middelen betekent namelijk dat er één heeft plaatsgevonden.

De minister van Financiën en Overheidsorganisatie,

mr. A.R. Bermudez

De Minister van Financiën en Overheidsorganisatie